

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dni in praznike. — Inzerati do 30 peti 2.— Din, do 100 vrst 250 Din, večji inzerati peti vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Razkol v vladni koaliciji

Na seji davčnega odbora je nastal po eksodu opozicije razkol med demokrati in radikali. — Klerikalci, muslimani in demokrati proti radikalom izglasovali davčni zakon.

Beograd, 18. januarja. Incident, ki se je pripetil na večeršnji popoldanski seji davčnega odbora in ki je dovedel do eksodusne opozicije, je rodil za vladno nepričakovane posledice. Pod vtisom energičnega protesta Kmečko-demokratske koalicije proti izgravanju davčnega zakona s strani vladne večine, je nastal sredi pri nadaljevanju seje razkol v vladni večini sami. Že pri glasovanju o predlogu predsednika davčnega odbora dr. Sečero. Naj se o vseh še nerešenih točkah razpravlja skupno, se je radikalni posl. Ilija Mihajlovič pridružil opoziciji ter glasoval proti temu predlogu.

Ko je opozicija zapustila sejo, je vladna večina v smislu predloga predsednika Sečerovala nadaljevala razpravo in so bili sprejeti vsi še rezervirani člani, med drugimi tudi brez podrobne debate eno najglavnejših in najvažnejših določb novega davčnega zakona, to je vprašanje zemljarine. Pri razpravi o tem davku je prišlo do ostrega spora med radikali in demokrati, ker so radikali zahtevali, da se o tem davku podrobno razpravlja. Ker so demokrati to zahtevo odklonili, so glasovali radikali proti. Dr. Sečero je v prepiru z radikali izjavil, da bodo svoje postopanje lahko branili tudi pred radikali, ker so pač radikali oni, ki se protivojvodbi dohodnine za vsa država. Med tem sta se vrnila v dvorano kot opazovalca dva člana opozicije, ki sta se takoj pridru-

žila radikalnemu protestu. Po daljši in mestoma zelo vihrani debati so demokrati, klerikalci in muslimani proti glasovanju radikalov sprejeli zakon v celoti. Za zemljarino je bila sprejeta davčna stopnja 12 %. Dopolnilna določila je bila nekoliko znižana tako, da znaša 2—10 %.

Nov spor med radikali in demokrati je nastal pri izvolitvi poročevalca večine. Predsednik dr. Sečero je predlagal za poročevalca radikalnega posl. Gjur Jankovića. Proti temu pa je protestiral demokrati poslanec Djoka Popović, ki je naglašal, da nikakor ne gre, da bi branil pred Narodno skupščino zakon, ki je glasoval proti najvažnejšim določbam. V dvorani je nastal strahovit prepir, tako da je moral predsednik sejo prekiniti.

Po zopetni otvoritvi seje je posl. Djoka Popović predlagal za poročevalca večine klerikalca Kulovca. To je dovedlo do novega prepira. Ilija Mihajlovič je ponovno protestiral proti postopanju demokratov. Končno je zastopnik finančnega ministra dr. Spaho izjavil, da bo radi postopanja radikalov, ki kršijo disciplino vladne večine, izjavil konsekvence in podal ostavko. Seja je bila nato v splošnem prepiru in prekanju zaključena, ne da bi bil definitivno izvoljen poročevalac večine. Demokrati pa naglašajo, da se smatrajo za poročevalca klerikalnega posl. Kulovca.

Sestanek g. Davidovića s šefi opozicije

Šef demokratske stranke se je danes popoldne dve uri posvetoval z gg. Pribečevićem in Jovanovićem. — Sestanek se jutri obnavlja. — Začetek akcije za koncentracijo.

Beograd, 18. januarja. Danes popoldne so se na poziv g. Ljube Davidovića sestali v predsedstvu demokratskega kluba gg. Pribečević in Joca Jovanović. Sestanku je prisostvoval tudi demokratski poslanec g. Milan Grol. Sestanek je trajal nad 2 uri.

Po sestanku je izjavil g. Pribečević vašemu dopisniku, da so na sestanku razgovarjali o situaciji, ki je nastala po kongresu demokratske stranke. Podrobne izjave o razgovorih je g. Pribečević odklonil, češ da še niso za javnost. Pristavil je le, da se bodo jutri ponovno sestali in nadaljevali pričetke razgovore, nakar odputuje on v Zagreb, da obvesti o položaju g. Radića.

V enakem smislu se je izjavil tudi poslanec g. Grol, ki pa je še dostavil, da je g. Davidović začel z izvedbo sklepa demokratskega kongresa ter z akcijo za uresničenje koncentracije demokratskih sil. »Izmenjali smo misli o situaciji, ker nas vežejo skupni interesi.

Odmevi kongresa demokratske stranke

Beograd, 18. januarja. Sklepi demokratskega kongresa so še vedno predmet živahnih komentarjev političnih krogov. V vladni naklonjenosti krogov povdarjajo, da kongres demokratske stranke ni dal povoda za kakšno spremembo ter da demokratski ministri lahko še nadalje ostanejo v vladi. V okolici demokratskih ministrov zlasti povdarjajo, da kongres ni bil sklican zato, da odloči ali naj ostanejo demokrati v vladi ali ne, marveč da razpravlja o položaju. To se je tudi zgodilo in ugotovilo v resoluciji. Kongres odnosno resolucija nikjer ne zahteva, da morajo demokratski ministri demisijsirati, marveč le ugotavlja, kaj je treba izboljšati. Aktivni demokratski ministri se izjavljajo:

Resolucija našega kongresa vsebuje ono, kar postopoma izvajamo v vladi. Nemogoče je, da v teku nekolicine mesecev popravimo vse napake, ki so bile storjene tekom let. Za naše delo nismo polno odgovornost in prevzeli smo ga na podlagi pooblastila šefa stranke Ljube Davidovića in poslanskega kluba. Ne mislimo, da bo Ljuba Davidović od nas zahteval, naj podamo ostavko. Vendar pa moram reči, da je konec resolucije nedemokratski, ker je naša stranka v svojih temeljnih načelih proti vsaki osebni diktaturi.

Zelo optimistično sodijo o rezultatih kongresa v radikalnih krogih, ki stoje blizu vlade. Nasprotno pa so radikalni nezadovoljniji prepričani, da kongres demokratske stranke ne bo ostal brez posledic. Nek ugleden centurmas je izjavil: Kljub grenki piluli, ki so jo morali popoltiti demokratski ministri in z njimi vsa vlada, smo menja, da demokratski ministri sedaj še ne bodo podali ostavke.

Razgovori so dobili po kongresu demokratske stranke novo osnovo v izraženi želji kongresa po ujedinenju vseh demokratskih sil v državi. Današnji razgovori so se tikali predvsem programatične strani te akcije.

Kakor pa izve vaš dopisnik iz dobro poučenega vira, je g. Davidović pri tej priliki obvestil predstavnike opozicije, da stoji čvrsto na stališču koncentracije demokratskih elementov ter da pripravljajo teren za sestavo koncentracijske vlade. Razgovori ki jih je pričel z zastopniki Kmečko-demokratske koalicije, so se tikali programa take koncentracije. V prihodnjih dneh bo stopil g. Davidović tudi v stike z radikalnimi prvaki, ki se že ponovno izrazili pripravljeno za sodelovanje v taki kombinaciji. G. Davidović smatra situacijo za dozorelo, ob enem pa mu daje pooblastilo kongresa možnost, da definitivno pristopi k izvedbi svojega programa.

Ugleden pasičevac pa je izjavil vašemu dopisniku: Od kongresa demokratske stranke nismo pričakovali ničesar novega. »Oslobodjenec« je to lepo ukazalo že pred kongresom. Zmagovalci na kongresu bodo premaganci v klubu. Smatramo, da drugače ni moglo biti, ker niti g. Davidović, niti sploh njegova stranka nista zmožna nositi narodno, parlamentarno in svobodno zasto. Kongres demokratske stranke je potekel v znaku obsodbe vladne politike. Tudi resolucija pomenja obsodbo vladnega dela, samo da je to rečeno na drug način. Jasno je, da je zmagal Davidović in da bi morali demokratski ministri prav za prav podati ostavko. Lečija je bila zelo ostra.

Ugleden član SDS je izjavil: Ne pričakujemo izpremembe, ker se je demokratski kongres, ki je obsodil vladno, že razšel. Resolucija je ostra, manjka pa ji poziv, naj demokratski ministri izstopijo iz vlade, ker drugače načina govora nečemo razumeti. Ako Davidović do sobote ničesar ne ukrene in ne izveza posledic, bomo v soboto v Zagreb skupali o nadaljnjih korakih.

Tudi vodja zemljoradnikov Joca Jovanović je podal novinarjem daljšo izjavo, v kateri pravi, da je sedaj na Davidoviću, da izvaja posledice in pristopi k uresničenju pisma, ki so mu ga poslali šefi opozicije lani meseca oktobra. Davidović se je do slei izgovarjal na kongres in odlagal svoj končni odgovor. Zdal mu je kongres izrekel popolno zaupnico in mu je v svoji resoluciji dal pooblastilo za vodstvo nadaljnjih politično demokratske stranke.

Minister dr. Spaho demisijsiral

Demisijsa pomeni otvoritev vladne krize

Radi snočnjega incidenta v davčnem odboru je trgovinski minister dr. Spaho danes odstopil. — Demisijsa še ni sprejeta.

Beograd, 18. januarja. V političnih krogih so danes z veliko napetostjo pričakovali nadaljni razvoj dogodkov, ki jih je povzročil incident na snočnji seji davčnega odbora. Splošno se sodi, da je ta incident položaj vlade še bolj omajal ter da pomeni otvoritev splošne vladne krize. Tako v demokratskih kakor v radikalnih krogih so dopoldne živahno komentirali večeršnje dogodke. Splošno se sodi, da so postali odnošaji v vladni koaliciji tako napeti, da je izbruh vladne krize neizbežen. V radikalnem in demokratskem klubu so se ves dopoldan vršila dolgotrajna posvetovanja prvakov. Dejstvo, da je nastal spor na tako važnem in delikatnem vprašanju kot je novi davčni zakon, smatrajo politični krogi za dokaz skrajne napetosti v vladi.

Vaš dopisnik se je obrnil na predsednika muslimanskega poslanskega kluba dr. Behmena ter se pri njem informiral o nadaljnjih korakih ministra dr. Spaho. Po dolgotrajnih posvetovanjih muslimanov je bil Behmen izjavil vašemu dopisniku, da ga je dr. Spaho obvestil, da bo danes dopoldne izročil g. Vukičeviću svojo ostavko. Na vprašanje, ali misli g. dr. Spaho demisijsirati samo kot zastopnik finančnega ministra, je dr. Behmen izjavil, da bo

podal dr. Spaho ostavko kot politični prvak ter da bo demisijsiral tudi kot minister trgovine, češ, da ne more ostati še nadalje v vladi, ko je večina že pokazala toliko nerazumevanja za enega najvažnejših in najbolj perečih problemov.

Beograd, 18. januarja. Ob 12.50 je prišel v vladno predsedstvo zastopnik finančnega ministra in minister trgovine dr. Spaho. Bil je takoj sprejet od ministrskega predsednika g. Vukičevića ter mu pri tej priliki izročil svojo ostavko.

Vest o ostavki ministra dr. Spaho je vzbudila v vseh političnih krogih ogromno senzacijo. Iz neposredne okolice g. Vukičevića sicer zatrjujejo, da se bo našel način za mirno poravnava tega spora, vendar pa v demokratskih vladnih krogih povdarjajo, da je to zelo malo verjetno ter da je smatrati demisijs dr. Spaho za otvoritev splošne vladne krize. Jasno je namreč, da bodo morali v slučaju, da bo ostavka dr. Spaho sprejeta, izvajati konsekvence tudi demokratski ministri.

Ob uri, ko to poročamo, sestanek gg. Vukičevića in dr. Spaho še traja in še ni znano, ali je bila ostavka dr. Spaho sprejeta. Vsekakor pa zatrjujejo muslimanski prvaki, da bo dr. Spaho vztrajal pri svoji demisijsi.

Kako 'zastopa' g. Jelačin interese s ovenskih gospodarskih krogov

V Ljubljani zagovarja oblastne davke, v Beogradu pa proti njim protestira. — Zbornica TOI v Ljubljani je postala klerikalna filijala. — Upravičeno ogorčenje gospodarskih krogov

Ljubljana, 18. januarja.

Mi smo že začasa volilnega boja o priliki volitev v TOI opozarjali, da gre do vsi klerikalni manevri za tem, da napravijo iz slovenskega gospodarskega parlamenta klerikalno strankarsko filijalko. Namen klerikalcev je bil prozoren. — Ubiti svobodno zastopstvo slovenskih gospodarskih krogov, da bi tako v oblastnih skupščinah, kjer so klerikalci absolutni gospodarji, lahko mirno nalagali ogromna nova davčna bremena, ne da bi najbolj poklicana gospodarska institucija proti temu protestirala.

To naše prorokovanje se je žalibog do pičice izpolnilo. Dogodki zadnjega časa to potrjujejo in dokazujejo. V Beogradu se sestavlja nov davčni zakon, ki po zaslugi klerikalno-radikalne vlade ni takšen, da bi lahko zadovoljeval prečanske gospodarske kroge, ki streme predvsem za izenačenjem in pravično razdelitvijo davčnih bremen. Vse gospodarske korporacije v prečanskih krajih se že ponovno povzdignile svoj glas v protest proti takemu načinu rešitve tega najvažnejšega gospodarskega problema. Zagrebška zbornica TOI je sklicala protestno skupščino, ki se je udeležilo nad 10.000 gospodarskih zastopnikov. Protesti so prihajali od povsod, le Slovenija je molčala. Poedine korporacije so čakale, kdaj bo končno spregovorila tudi zbornica TOI v Ljubljani, ki je v to prva poklicana in koje dolžnost je, da brani in ščiti interese gospodarskih krogov. Toda TOI pod načelovanjem g. Jelačina je molčala kot grob.

Kakor bomba je zato zadela slovenske gospodarske kroge vest, ki se zdi na prvi pogled skoraj neverjetna, vest, da je

predsednik ljubljanske zbornice TOI gosp. Jelačin v posebnem pismu na predsednika ljubljanske oblastne skupščine v imenu slovenskih gospodarskih krogov izjavil, da slovenski gospodarski krogi soglašajo in odobravajo vse nove davke, ki jih je sklicala klerikalna večina ljubljanske in mariborske oblastne skupščine.

Namen tega koraka je prozoren. Klerikalci so se upravičeno bali, da bi finančni minister ne odobril oblastnega proračuna, zlasti pa ne nezmisljenih davkov, ki ogrožajo slovensko gospodarstvo.

Zato je moral g. Jelačin v zahvalo za klerikalno podporo pri izvolitvi

za predsednika TOI vnaprej sankcionirati vse oblastne davke, tako da so klerikalci v Beogradu lahko pomolili finanč. ministru pod nos njegovo pismo češ, kako morete odklanjati nove davke vi, ko jih oni, ki jih bodo morali plačevati, odobravajo.

Teško si je misliti, da bi se še kje našel predsednik gospodarskega parlamenta, ki bi bil zmožen takega koraka. Naravnost nezasiškan škandal je, da človek, ki mu je poverjeno zastopstvo gospodarskih interesov, za hrbtno in brez vednosti prizadetih krogov daje pismene izjave, ki so v diametralnem nasprotju s njihovimi zahtevami.

G. Jelačin je menda kot predsednik TOI pozabil, da slovenski gospodarski krogi že leta in leta zahtevajo pravično davčno izenačenje, da je položaj slov. gospodarstva baš z ozirom na davčno preobremenitev čimdalje obupnejši, pa menda tudi pozabil, da je bil v času, ko se ni bil predsednik TOI, tudi on med tistimi, ki so na zborovanjih zahtevali znižanje in protestirali proti vsaki nadaljni obremenitvi.

Prav nič ne bo izbrislalo te sramote dejstvo, da se je g. Jelačin na poziv drugih moral pridružiti deputaciji gospodarskih krogov, ki je včeraj protestirala pri finančnem ministru proti novim oblastnim davkom. Baš dejstvo, da v Beogradu protestira proti temu, kar v Ljubljani odobrava, je še bolj značilno za moralo, ki se v takem postopanju dovoli jasno zrcali. Molč »Slovenca« in njegove popoldanske izjave, ki je površ še osebno glasilu g. Jelačina, je dovolj jasn dokaz, da imajo oboji slabo vest. Za slovenske gospodar, ske kroge pa je to dober nauk in prepričani smo, da bodo o pravem času z g. Jelačinom na primeren način obračunali.

Beograd, 18. januarja. Centrala industrijskih korporacij objavlja sledeči komunikat: »Deputacija industrijev iz vse države je včeraj obiskala ministra dr. Spaho in mu obrazložila posledice, ki bi nastale za vse gospodarstvo, zlasti pa za industrijo, če bi odobril način financiranja oblastnih samouprav, kakor je predlagan v oblastnih proračunih. G. minister je sprejel deputacijo prav ljubezljivo ter je izjavil, da bo od svoje strani storil vse, da se ne bo z oblastnimi davčnimi naše gospodarstvo, zlasti pa produkcija in naš izvoz obremenil tako, da bi ogrozile ne samo proizvodnjo, marveč tudi potrošnjo.

Nato je deputacija odšla k načelniku oddelka za samoupravne račune g. Tošiću, kateremu je

istotako predložila svoje želje in pritožbe. Zlasti je naglašal predsednik ljubljanske zbornice TOI g. Jelačin, da je za izgradnjo oblastnih samouprav, da pa je predsedniku ljubljanske oblastne samouprave izjavil, da je njihov način budžetiranja in finansiranja škodljiv za gospodarstvo. Za Zvezo industrijev v Sloveniji so prisostvovali v deputaciji g. direktor Krejčič, inž. Milan Šuklje in direktor TPD Vrhunec.

OBLASTNI PRORAČUNI

Beograd, 18. januarja. V oddelku za samoupravne proračune ministrstva financ so pričeli pregledovati in odobravati oblastne proračune. Doslej je bilo predloženih 20 proračunov, v prihodnjih dneh pa pričakujejo še ostalih 13 proračunov. Doslej so bili odobreni proračuni vrbaske, sremske, valjevske, požarevaške, sarajevske, krševaške in travniške oblastne samouprave. Pri novih oblasteh se je opazilo, da obstoja tendenca, da se s trošarinami in taksumi obremene proizvodnja in sirovine. Finančno ministrstvo stoji na stališču, da ne odobri nobene davščine, ako zadene proizvodnjo. Odobre se le takse na konzum in luksus do primerne višine.

DEMISIJA MINISTRA POPOVIĆA

Beograd, 18. jan. Včeraj dopoldne je bil g. Vukičević v avdijenci na dvoru ter je pri tej priliki predložil kralju demisijsno ministra brez portfelja g. Velje Popovića. Kralj je demisijsi sprejel. Popoldne je bil g. Popović v poslovljni avdijenci.

Priprave za predsedniške volitve v Avstriji

Dunaj, 17. jan. Letos poteče funkcijska doba zveznega predsednika dr. Hainisch. Ker je bil dr. Hainisch že dvakrat izvoljen za to mesto, je njegova tretja izvolitev izključena. Zato se politične stranke že sedaj intenzivno bavijo z vprašanjem njegovega naslednika. V zvezi s tem se imenujeta dve osebi, in sicer univerzitetni profesor dr. Wettstein in sedanji predsednik parlamenta gimnazijalci ravnatelj Miklas. Profesor Wettstein je zmeren nemški nacionalist, ki se liberalno noto in velik prijatelj priključitvenega gibanja. Predsednik Miklas pripada desnemu krilu krščanskih socialcev in je brezpopojen pristad dr. Seipila. Njegova kandidatura bo vsekakor izzvala pri socialnih demokratih močan odpor.

Vseameriški kongres

Coolidgeov povratek v Washington. Havanna, 17. jan. g. Predsednik Coolidge se je na krovu vojne ladje »Texas« vrnil v Zedinjene države. Delegacije bodo sedaj po oficijelni otvoritveni slavnosti pričele s stvarnim delom. Delegacije držav Mehiko, Haiti in San Salvador pripravljajo resolucijo, ki se bavi z vprašanjem intervencije v Nikaragui. Čeprav je to vprašanje zelo kočljivo, vendarle izgleda, da bodo o njem razpravljali. Ni pa izključeno, da bo kongres zaradi tega vprašanja prišel v zelo kočljiv položaj. Dočim stoji ameriška delegacija na stališču, naj bi se o vprašanju intervencije razpravljalo samo v tajnih sejah, se zahteva z druge strani javnost razprave.

Tokio, 17. jan. (be.) Casopisje zelo ironično komentira ogromni ameriški pomorski gradbeni program, ki ga je Amerika objavila v trenutku, ko se vrše pogajanja za sklenitev »večnega miru«. Casopisje nadalje povdarja, da Japonska za sedaj ne bo še spremenila svoje pomorske politike, ker hoče počakati, dokler ne bo vzela ameriški kongres napram pomorskim gradbenim načrtom ameriške vlade svojega stališča.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Berlin 13.555—13.565 (13.55), Curiah 1094—1096 (1094.5), London 276.75—277.55 (277.15), Newyork 56.68—56.88 (56.78), Pariz 223—225 (224), Praga 168.1—168.9 (168.5) Milan 299.5—301.5 (300.5).

Elektri: Celjska 164 denar, Ljubljanska kredita 135—135 (135), Kred. zavod 160 denar, Vovče 135 denar, Ruše 265—280, Stavbna 56 denar, Šešir 125 denar.

Lesni trg: Tendencja mirna. Povpraševanje je za 20.000 hrastovih pragov 2.30×13—22 fco. vag. meja, za bukova metlišča, 1 m dolžine 27/27, fco. vag. meja.

Deželni pridelki: Tendencja za žito čvrsta. Eksekutivna prodaja: 5000 kg orehov po vzorcu (od 100 vrec 450 kg), bruto za neto v egaliziranih vrecih, pariteta fco. vag. Špilje, tranzit, po 4 Din za kg.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 276.75—277.55, Newyork 56.68—56.88, Pariz 222.5—224.5, Milan 299.62—301.62, Curiah 1093—1096, Berlin 1353.3—1356.3, Dunaj 799.55—802.35 Praga 168.1—168.9.

INOZEMSKE BORZE.

Curiah. Devize: London 25.3075 Newyork 519.364, Pariz 20.405, Milan 27.455, Berlin 123.64, Dunaj 8.12, Beograd 9.14, Praga 15.39.

Poslednje srečke

dobrotvorne loterije Jugoslovenskega novlarskega združenja so še na razpolago v Ljubljani v tralrah v Selenburgovi in Prešernovi ulici, nadalje v upravi »Slov. Naroda« in pri Kavčičevi bančni poslovalnici v poslojini Lica Matke.

Maurice Renard — Albert Jean:

Skrivnostni mrlič

Roman.

— Zda se spominjam, da so bili trenutki, sicer zelo kratki in redki, ko sem Richarda ljubil. Nekoč... bilo mi je kakih dvanajst let... sem se zelo zanimal za kemijo. Tudi Richarda je mikala kemija, ko je bil v svojih letih. Kakor nam, tako so vplivali tudi na njegovo otroško dušo zapeljivi čari fantastičnih možnosti, zapadenih v moderni kemiji... Hranil je v omarici več kemijskih produktov in steklenič, s katerimi se je tudi pozneje tu pa tam pečal... Prosil sem ga, naj mi dovoli uporabljati njegove pripomočke. Privolil je in storil še več: učil me je. In milo se mi stori pri srcu, če se spominjam tih trenutkov, ko sva se v nepopisni radosti sklanjala nad eprovine, stekleniče in retorte... Še zdaj slišim navdušen in radosten Richardov glas... To je bila samo igra, a življenje se ne igra. Pač sem pa zdaj prepričan, da bi se bila igra spremenila v poklic, če bi bila z Richardom enake starosti. Morda bi bila našla drug v drugem oporo in bi bila tekmovala v vzvišenem delu za blagor človeštva. Morda bi bilo postalo zanimanje poklic, zabava pa življenski cilj... In tako, ko vidim zdaj tu te stekleniče... te retorte in eprovine, vse lepo skrbno razvrščene in urejene, spoznam takoj Richardovo roko. Če gledam v duhu svoje detstvo in njegovo mladost, kako hitro mineva... Ko mi vstaja takole pred očmi to, kar bi moglo biti, in to, kar je zdaj... Oprostite, ne morem se premagovati...

Tudi sir James si je otiral solze in položil roko rahlo na Claudeovo ramo. Marcelin je menil, da bo najbolje prekiniti ta pogovor.

— Ker se v tem nekoliko spoznate, gospod Claude, nam gotovo potrdite, da je ta laboratorij zelo primitiven.

— Zares, — je dejal Claude in si otiral zadnjo solzo. — Pred seboj imam samo otroške igrače in nedolžne pripomočke za enostavne kemične poizkuse.

— Pojdimo zdaj v jedilnico.

Četrta soba, največja med vsemi, je spominjala po opremljenosti na samostansko celico, kakor prve tri. Miza, kredenca in štirje stoli. Samostarski čudak je jedel na voščenem platnu jedila, ki jih je včasih delil s svojimi tremi tovariši in ki so se nedvomno kuhala na usodnem štedilniku.

— Ne bomo se zadrževali tu, — je dejal Marcelin. — Vse pohištvo je bilo že temeljito pregledano. Dvignili smo tudi deske, s katerimi so pokrita tla, pa nismo ničesar našli. Toda tu je salonspalnica in prosil bi gospoda Claudea, naj si izvoli dobro ogledati lestenec in nam povedati, je-li ga zanesljivo spozna kot last svojega brata Richarda. Zapram namreč bolj njegovi izjavi glede popolne enakosti lestenec, kakor pa spominom, ki jih je obujal pri pogledu na laboratorij. Način, kako so zamašene steklenice, ni posebno zanesljiv dokaz, da je imel res Richard opraviti z njimi, dočim je tale lestenec odlična stvarca.

In res je bilo tako. Toda grozd kri-

stalnih privezkov, krasen spomin na benečansko XVIII. stoletje, je odgovarjal temu nepričakovanemu budoarju, tapciranemu s starinskimi modrimi rizbami, okrašenemu s starimi, lesorezi in opremljenemu z bogatim meščanskim pohištvom iz dobe Ludvika XVI. Krasni parketi iz več vrst najfinjšega lesa so se premikali pod nogami neporabljenih gostov, ker niso bili več pribiti. Divne zavese iz sinje, z rožami okrašene svile so visele na oknih. Dve otomani, od katerih je služila ena očividno za posteljo, sta bili polni mehkih nedavnih razparanih blazinic, iz katerih je zdaj lezla morska trava.

Marcelin je pokazal z roko gori, kjer je bila pred lino, ki je vodila na stopnišče, skoraj povsem zakrita vdolbina.

— Sma na koncu slepe ulice, — je dejal policijski komisar. — To je Pantrueva samska sobica, idealna spalnica, samo ne za zakonce. Imel je dober okus, to je treba priznati. Tu so imenitni naslonjaki. In glejte: mali sekretar s koničasto strešico, v katerem sem našel notez, ki mi bo pomagal pojasniti to zagonetko.

Marcelin je odprl vratca strešice, pritisnil na slonokoščeni gumb in odmaknil z nohtmi komaj vidno deščico. Pokazalo se je tajno skrivališče.

— Da, to je lestenec pradede Savele, — je dejal Claude in ogledoval lestenec, ki se kristal nad seboj.

— Tale stvarca je bila last mojega očeta, — je nadaljeval in vzel v roke marmornato ploščico z bronastim psom.

— To je še en rodinski spomin. Po ogledu zadnje sobe so se vračali skozi prve tri, ki jih niso več zanimali. Claudeu so rojile težke misli po glavi. Bil je zelo potrt in groza ga je obhajala pri misli na bratove zločine.

Sir James mu je dejal:

— Claude, ne udajajte se mračnim mislim, bodite moč. Ne bom vas karal zato, ker je vas bratova smrt tako potrla. Toda pozabiti ne smete, da je zločinčev mesto prej na onem, kakor na tem svetu. Pomislite na škandal in sodno obravnavo, ki jo je ta smrt preprečila.

— Ta štirikratna smrt! — je zajecjal Claude ves obupan.

— A vendar se čudim vaši malodušnosti in žalosti, Claude, — je nadaljeval sir James. — Čudno se mi zdi, da je bratova smrt tako potrla vaš vas, ki ste tako potrpežljivo prenašali razočaranja v ljubezni. Saj se z bratom nista razumela. Ne le da sta bila vi kot spiritualist in on kot materialist vsak na drugem koncu filozofskega sistema, marveč v vaši notranjosti se je vse upiralo temu brezobzirnemu in razuzdanemu značaju. Samo nekaj motnih spominov iz otroških let je vas vezalo nani. Glejte, zdaj, ko je mrtev, smatrate to za dokazano in mislite raje na to, kakšne dolžnosti naju še čakajo. Ko bodo vsi pojavi pojasnjeni in ko se razburkana gladina javnega mnenja pomiri, se gotovo zopet prično napadi na skromno delo, ki ga opravlja za spas

teles. Pripraviva se torej na obrambo. Poglejva, morda se pa najde kako sredstvo, ki bi pomirilo boga in ljudi.

— Vi ne veste, gospod, zakaj me Richardova smrt, — smrt, o kateri bom prepričan šele ko bo tajna, ki bi obdaja, pojasnjena, — ne veste, zakaj me misel na njo tako vznemirja.

— Mislim, da lahko uganem, ker sva oba kristjana. Če bi vaš brat še živel, bi se lahko za svoje grehe spokoril in bili bi mu odpušteni.

— Gospod, kristjan sem, to je res, res je pa tudi, da sem samo človek. Bože moj, na svetu je duša, ki bi jo rad rešil, tudi če bi bila duša mojega brata s tem ga vedno izgubljena.

— Samo človek ste, to je res... Toda če je treba za spas te duše, da vaš brat živi... ne razumem, kaj mislite, Claude.

— Ljubila ga je, gospod.

— Gospodična Maxence?

— Claude je priklimal z glavo.

— Nu? — je vprašal sir James tiho.

— Išče ga med duhovi v dozdevnem svetu. Zabloda jo zapečuje s prave poti.

Sir James se je zdrnil.

— To, — je dejal, — to je več nego človeško, več nego krščansko.

Claude se je otožno nasmehnil.

— To je nekaj za mučenika, kajne?

— Da, — je odgovoril sir James.

Odšla sta za drugimi po strahotnem vrtu do zidu, kjer so se po odhodu zaprla za njimi stranska vratca.

VIII.

18. februarja je nastal nepričakovan preokret.

Kajti 18. februarja je spregovoril Amadee Soste.

Pred štirinajstimi dnevi ga je spoznala porota v depertementu Seine kрим umora njegove tete-vdove Chacreeve, hišnice v ulici de Maubeuge in ker ni bilo nobenih olajševalnih okoliščin ga je sodišče obsodilo na smrt.

In Soste je spregovoril, da se izogne kazni, čije posledice se ne dajo popraviti.

A vendar se je zdelo, da je svojo kaznen zaslužil.

Kar pomislite in presodite sami.

Pred osmimi meseci, 1. junija ob enajstih dopoldne, so našli njegovo teto v pritlični sobici po vseh pravilih zadavljeno.

Smrt je nastopila pred dobro uro. Oblasti so takoj ugotovile, da gre za roparski umor.

O poldnevih je videl neki najemnik dotične hiše hišnico, ki je pometala stopnišče. Pozneje je več stanovanecv stopilo k oknu njene sobice, toda vrata so bila zaklenjena. Ob enajstih je bil umor odkrit.

Umora je bil tako osumljen nečak umorjene Amadee Soste, natakav v kavarni blizu Mont-de-Piété, ali bolje rečeno Mestne zastavljavnice — kajti Mont-de-Piété je bil prekrščen tako, kakor Morgue.

Ta Soste je bil postopač in velik lahkoživ. Dečko je bil za svojih dvajset let izredno visoke in krepke postave. Svojo teto je posejal iz sebičnih nagibov. Bil je pravi tip predmestnega Parizana. Teta se ni pritoževala na njegove posete. Stare ženske imajo mladino in njeno razposajenost sploh rade. Hudo ji je bilo samo, da ga vodijo k nji

vedno sebični nameni. A Soste se ji je neusmiljeno rogal za njeno dobrotljivost in naivnost.

Sosede v dotičnem okraju so vse to dobro vedele. Pravica je bila torej o razmerah v hiši nemudoma obveščena. Soste je postal predmet neprestanega opazovanja.

Podjetje, kjer je bil ta dečko zaposlen ni bilo kar si bodi.

Okrog mestne zastavljavnice je toliko stojnic raznih prekupčevalcev, kakor okrog trgovin, kjer prodajajo meso. V senci uradnih sten cvete raznolika kupčija in vse bi bilo dobro, da ni v neposredni bližini zakotnih zastavljavnic.

Soste je bil zaposlen v rdečem domu, potisnjem v tako ozko ulico, da je človek komaj zlezal mimo. Prestopili ste tri stopnice in bili ste na pragu. V kavarni sami, kjer je bilo nekoč zbirališče lahkoživcev in prostitutk, se je videl samo oblak gostega tobačnega dima, v katerem so se tiščale za okroglimi marmornatimi mizicami skupine prekupčevalcev.

Soste se je smukal med mizicami kakor da nima kosti. Bil je čudovito uren, spreten in postrežljiv, kakor mož, ki se spozna v svojem poslu in išče odjemalcev. Nalival je kavo, nosil pivo in postavil skodelice ali steklenice med glave, sklonjene nad diamantom, biserom, skupino topazov ali opalov, položnih na goli marmor, na katerem je bilo vse polno števil in čak.

Gostje so ga gledali prijazno kakor nekoga, ki vas spravi v baru v dobro voljo. Izredno dolg nos, majhne, prebriž skupaj stoječe oči, široka usta, v katerih so se videli slabo plombirani zobje, vse to bi pripomoglo filmskemu pajaku do slave. Soste je bil prava kletulja, drugače pa vesel dečko, velik prijatelj raznih pustolovščin in burk. Zadostovalo je, da se je pojavil, pa so se gostje že smejali in zabavali na njegov račun. Vsaka njegova beseda je izzvala smeh. In ljudje so se smeje obračali za njim, češ, to vam je idijot.

To je bil torej mož, ki ga je vzela policija na piko.

In tu se je izkazalo, da se Soste na predvečer umora v ulici de Maubeuge ni vrnil v kavarno, kjer je imel stanovanje. Čez dan je bil namreč prost. Ni bilo torej nič posebnega, da ni prenočil doma. Ko se je drugi dan vrnil, je bil nekam čudno zamišljen in razburjen. Zdelo se je, kakor da se mu je neka kupčija izredno posrečila, je izjavil kavarnar policiji.

Mar je bilo treba še zanesljivejših dokazov?

Sledeče srečke Zadrzne hranilnice r. z. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19. so bile v I. razredu izžrebane:

Din 500 je zadel št. 76.737.

Po Din 200 so zadel naslednje številke: 15.423, 15.476, 15.481, 15.482, 66.627, 66.644, 115.634, 76.78, 20.152, 22.548, 46.026, 46.039, 46.044, 46.065, 46.161, 46.164, 58.263, 70.249, 70.269, 70.348, 70.351, 99.741, 109.835, 109.855, 120.232, 76.729, 78.716, 78.757, 103.145, 103.162, 10.846, 34.605, 34.667, 60.159, 84.630, 84.686, 97.329, 108.148, 123.881, 123.978, 49.836, 30.089, 23.568, 11.125, 47.519, 47.523, 85.137, 111.421, 111.424, 121.051. Kdor želi igranje na visoke dobitke nadaljevati, naj se takoj javi, da mu bomo za signali srečko II. razreda, ker bo gotovo nekaj igralcev pozabilo obnoviti srečke. Izžrebane srečke je obenem poslali

Zadrzne hranilnici r. z. z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 19. V slučaju, da srečk ne bo na razpolago, bomo nakazovali dobitke v denarju.

Čangsolinov pomočnik

Romantična kariera sedanjega vladarja Pekinga, ki se je povzpela od poglavarja razbojniške tolpe do maršala, je obdala Čangsolina z novimi legendami. Mož je tihega, mirnega značaja in tako majhne postave, da mu Kitajci ne morejo prisoditi resničnega vodstva političnih in vojaških zadev. Zato se je razširila kmalu po njegovih uspehih govorica, da stoji za maršalom nekdo, ki skrbi za vse njegove posle in kateremu se ima Čangsolin zahvaliti da ima po petih letih še vedno oblast v svojih rokah. Tega zagonetnega moža še nihče ni videl, pač pa prebivalstvo kitajske prestolnice domneva, da gre za načelnika maršalovega generalnega štaba Jan Ju Tina.

Od dneva, ko je general Jan povabil k sebi ameriške in angleške novinarje ter obdoli pred njimi Japonsko, da je igrala dvolično vlogo pri njegovih pogajanjih o financiranju južnomandžurske železnice, se splošno sodi, da je pravi vodja kitajske politike general Jan. Kako močnega se čuti, je razvidno iz njegovega nastopa proti japonskemu poslaniku Jošizavu, ki ga je dvakrat pisмено pozval, naj prekliče svoje obdolitve. Na prvi poziv je poslal Jan svojega zastopnika na japonsko poslaštvo, kjer je glavne obdolitve preklcal. Na drugi protest pa Jan sploh ni odgovoril.

Jan je star 43 let in ima za seboj sijajno vojaško kariero. Kot gojenec japonske vojne akademije je postal l. 1916 načelnik generalnega štaba takratnega vojaškega guvernerja province Fentjen Čangsolina. Leta 1922, je postal glavni svetovalec vrhovnega poveljnika čet, ki so branile tri vzhodne province. Obenem je bil ravnatelj mukdenskega arzenala. V Pekingu je prišel s Čangsolinom kot načelnik njegovega štaba.

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

Na splošno željo še danes!

Mladini prepo-

Danes ob: 4., pol 6. pol 8. in 9.

- PANAMA -

Največji, najlepši pariški apaški vefilmi! V glavnih vlogah najboljši nemški in francoski igralci:

Jacques Catelain, Lia Eibenschütz, Ruth Weyber itd. Elitni Kino Matica

Občinskim uradom

in raznim podjetjem priporočamo

Občni državljanski zakonik

Cena v platno vezani knjigi s poštnino Din 155

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani

!! Znižane cene -- Cene znižane !!

Velika izbira: žepnih robcev, rokavic, NOGAVIC FLOR in VOL-ovratnike, kravate, DIŠEČA MILA. — Kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike. — Vezanin in šipke.

pri Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika (ob vodi).

Oglejte si zalogo in se boste prepričali!

Narodna knjigarna d. z o. z.

knjigarna in trgovina s papirjem ter pisarniškimi in šolskimi potrebščinami, Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 2

Oblastno dovoljena

razprodaja

veled opustitve trgovine. — Razprodaja bo trajala — samo do srede februarja 1928. Zastno znižane cene. — Ugodna prilika za knjižnice in druge interese.

Dru posebnega obvestila

Mestni pogrebni zavod

Karol Tschech, hranilnični tajnik, naznanja v svojem in v imenu svojih sester Pavle Plachki in Mary Tschech in svojih bratov viš. drž. pravdnika Rudolfa Techner, dvornega svetnika dr. Riharda Techner in generala. majjorja v p. Oskarja Techner ter tudi v imenu ostalih sorodnikov pretužno vest o smrti predrage matere oziroma stare matere, sestre in tašče, gospe

Terezije Tschech

vdove po viš. dež. sodn. svet.

ki je danes dne 17. januarja t. l. ponoči ob pol 12. uri v 83. letu mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb pokojnice se bo vršil v četrtek dne 19. t. m. ob ½ 4. uri popoldne iz Nunske ulice št. 8 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v petek, dne 20. januarja t. l. ob 7. uri zjutraj v cerkvi Mar. Oznanjenja.

V Ljubljani, dne 17. jan. 1928.

DRUŽBA «LIRIJA»

Premog, drva, koks oglje — Dunajska cesta 46, poleg Iv. Zakotnika. — Telefon 2820. 108/L

Stanovanje

dveh sob s kuhinjo išče miren zakonli par v mestu. Plača ev. za pol leta vnaprej. — Ponudbe pod «Stanovanje/53» na upr. «Slov. Naroda».

Svetovni patent, Zephir, Lesna trajno goreča peč z zračno kurjavo

z 10 kg drv ogreva sobo skozi 24 ur.

«ZEPHIR», tvornica peč, Sobotica. Zastopstvo v Ljubljani:

BREZNIK & FRITSCH

Lepo sobo

v sredini mesta, z električno razsvetljavo, za eno ali dve osebi, oddam s 1. februarjem, event. tudi z vsjo oskrbo. Na slovo v upravi lista. 92

Prodajalka

dobro izurjena v mešani trgovini, zmožna slovenskega in nemškega jezika — išče službo poslovođkinje. Nastopi lahko s 1. februarjem. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Prodajalka/41».

Uradnik

z večletno prakso, izurjen vseh pisarniških del, zmožen slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, išče službo v večjem podjetju. Ponudbe na upravo lista pod «Stalno/58».

Gramofon

s ploščami, dobro ohranjen — takoj naprodaj. — Ogleda se: Rožna dolina, Cesta VI št. 4, I. nadstropje. 75

L. Mikoš

LJUBLJANA MESTNI TRG 15 priporočila svoje prijatelje in znance, da se prijavijo na razpis za izvedbo dela v Ljubljani.

Mnogim še ni znano,

da želežne in črvene bolezni, glavobol, nervoze, pomanjkanje spanja, slab tek, slabe sile povzročata slaba prebava, katero najučinkovitejšo odpravi znani eliksir FIGOL. Prepričajte se tudi Vi, da preizkušena zdravilna specialiteta FIGOL eliksir uredi prebavo in Vam vrne zdravje. FIGOL izdeluje in razpošilja po pošti proti povzetju z navodili uporabe lekarna DR. Z. SEMELIČ, DUBROVNIK 2. — Poskusna steklenica z omotom in poštnino 40 Din. Originalni zabojček s 3 steklenicami 105 Din, z 8 steklenicami pa 245 Din. 187-L